

Oponentský posudek na bakalářskou práci N. Klimešové

„Komunikační strategie v partnerském vztahu - vztah mezi komunikací a citovou vazbou“

V rámci bakalářské práce zkoumá studentka vliv stylu citové vazby na komunikační strategie využívané v rámci partnerských konfliktů. Dále autorka zkoumá, zda má na citovou vazbu a komunikaci vliv věk a pohlaví. V úvodu autorka srozumitelně seznamuje čtenáře se záměrem práce, která je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část je strukturovaná logicky a přehledně. Nejprve je vysvětlena citová vazba obecně, dále citová vazba v dospělosti a jsou představeny některé možnosti jejího měření. Následně se autorka soustředí na partnerské vztahy, konflikty v rámci partnerských vztahů a možné komunikační strategie. V závěru popisuje studie zabývající se zkoumáním spojitosti mezi stylem citové vazby a volenými komunikačními strategiemi v konfliktech. Současně se autorka zaměřuje i na to, jaký vliv má věk a pohlaví na citovou vazbu a komunikační strategie. Autorka čerpá z relevantní literatury, každou oblast popisuje jasně a věcně.

V kapitole představující modely hodnocení citové vazby bych uvítala komplexnější popis kategoriálních, dimenzionálních a smíšených modelů a to především vyzdvižení výhod/nevýhod jejich užívání a srozumitelnější vysvětlení, proč se upouští od kategoriálních modelů a využívají se především dimenzionální modely (viz popis metody, kterou zavedl Hazan & Shaver (1987)).

Též mi některá sdělení v textu nejsou zcela jasná (generický předklad z angličtiny?, chybějící vysvětlení daného tvrzení) např. popis dvojdimenzionálního modelu v rámci Reciprocal Questionnaire (Bartholomew & Horowitz, 1990) na str. 13: „1) jedinec hodnotí svoji vazebnou postavu, zdali představuje někoho, kdo bude poskytovat podporu a ochranu, 2) zda jsem já někdo, u koho bude vazebná postava ochotna toto poskytovat.“; popis strachuplně-vyhýbavého stylu vazby na str. 17: „Kdyby tomu však bylo jinak, jejich reprezentace citové vazby z dětství by se mohla v rámci spokojeného vztahu změnit.“ (Bartholomew & Horowitz, 1990); či tvrzení na str. 24: „dle výsledků studie Giudiceho (2009) se muži často uchylují k vyhýbavým strategiím, což může u mužů souviset s vytvářením sociálního statusu.“. Jak souvisí vyhýbavé strategie s vytvářením sociálního statusu?

V kapitole Komunikační strategie a řešení konfliktu v partnerských vztazích autorka seznamuje čtenáře s různými studii a představuje jejich výsledky. Tato část by si zasloužila obsáhlejší popis použitých metod (např. Pearce & Halford, 2008; Shi, 2003; Wegner et al., 2018), i pro lepší pochopení empirické části.

Naopak bych ráda vyzdvihla vydařené závěrečné shrnutí studií zabývajících se souvislostí mezi komunikačními strategiemi a styly citové vazby.

V empirické části autorka představuje výzkumnou otázku a jednotlivé hypotézy. Hypotézy stanovuje autorka na základě předchozích výzkumů. Za nejednoznačné považuji určení hypotézy 1 (Dimenze vyhýbavosti pozitivně koreluje se submisivní komunikační strategií) při které autorka vychází z výsledků výzkumu Lacinové a Kotrlové (2013) – submisivní komunikační styl řešení konfliktů souvisí spíše se zapleteným (vysoké skóre dimenze úzkostnosti, nízké skóre dimenze vyhýbavosti) a strachuplným (vysoké skóre dimenze úzkostnosti i vyhýbavosti) stylem citové vazby. Z této studie není zřejmé, že by dimenze vyhýbavosti pozitivně korelovala se submisivní komunikační strategií, to lze říci pouze o dimenzi úzkostnosti (hypotéza 2).

Z textu je zřejmé, že se jednalo o komplexní výzkum, v jehož rámci bylo potřeba mnoha dílčích úkonů. Jejich popis není ale vždy srozumitelný. Partnerské drama dle autorky vychází z psychodramatu Morena. Tato metoda je v textu popsána obsáhle, samotné partnerské drama nikoli. V čem se přehrání

konfliktu mezi partnery od psychodramatu lišilo? Uvítala bych popis přehrání scény na úkor popisu rozhovoru, interaktivního úkolu řazení obrázků, a scény s figurantem (nerelevantní pro tuto práci). Též by bylo dobré zmínit, proč byl výzkum zaměřen na typický spor partnerů?

Autorka dále uvádí, že kódovací systém vznikl pro účely tohoto výzkumu. Uvádí jejich počet, ale dokázala by popsat, jak a na základě čeho vznikaly kódy? Co všechno pokrývají?

Autorka uvádí, že výzkumný soubor tvořilo 73 párů (str. 29), v korelační matici ale pracuje pouze se 140 participanty (str. 37), a v kategoriální regresi s 69 muži a 69 ženami (str. 41). Co bylo důvodem vyloučení některých participantů z analýz? V analýzách také postrádám určení hladiny významnosti. Předpokládám, že se jednalo o hodnotu .05?

Po formální stránce se v práci nachází několik nedostatků. Autorka zvolila odsazené odstavce spolu s mezerou mezi odstavci, ale tyto techniky se obvykle vzájemně nekombinují. Též se v textu objevuje několik překlepů a chyb např. „revizovaná verze“ (str. 17); „V rámci výsledků autorky zjistili“ (str. 27); malé písmeno na začátku věty (str. 10), chybějící uvedení jednoho z 5 způsobů řešení interpersonálního konfliktu (str. 19). Též mě překvapilo, že přiložené dotazníky v příloze jsou vyplněné. Citace se zdají být v pořádku, ale některé citované práce nejsou uvedené v referencích např. str. 8 „Vazba“ (1969), „Odloučení“ (1973) a „Ztráta“ (1980). Autorka také často využívá přítomný čas, přičemž využití minulého času se mi zdá příhodnější např. „V rámci kódování repliky jsou brány v potaz“ (str. 25); „Pro zjišťování dimenzí vyhýbavosti a úzkostnosti u participantů je využíván dotazník ECR-R 16“ (str 30).

V rámci obhajoby mám na studentku následující dotazy:

- Dokáže autorka říci, proč bylo zvolené dané věkové rozmezí participantů (18-45) a proč byla určena doba 6 měsíců vztahu a 3 měsíce společného bydlení?
- Jak se liší partnerské drama od psychodramatu dle Morena?
- Na čem konkrétně se podílela autorka v rámci výzkumu?
- Mezi limity výzkumu je uveden vliv laboratorní prostředí na realističnost partnerského dramatu. V metodické sekci autorka uvádí, že participanti hodnotili, nakolik pro ně bylo přehrání partnerského dramatu reálné. Bylo by možné využít toto hodnocení ke zjištění vlivu laboratorního prostředí?

I přes uvedené nedostatky, hodnotím práci jako zdařilou. Studentka prokázala schopnost orientace v relevantní literatuře a vyzdvihnutí podstatného, spolu se schopností práce s nasbíranými daty. Navrhuji hodnocení velmi dobře v závislosti od obhajoby.

V Praze 19. 9. 2021

Mgr. Alena Marečková